

Texthäfte

Juloratoriet

av *J.S. Bach*

del 1–3

Karlstads domkyrka

Svenska
kyrkan

Första kantaten – Juldagen

1. Kör

Jauchzet, frohlocket, auf preiset die Tage
ri.ihmet, was heute die Höchste getan!
Lasset das Zagen, verbannet die Klage,
Stimmet voll Jauchzen und Fröhlichkeit
an! Dienet dem Höchsten mit herrlichen
Chören, lasst uns den Namen des Herrschers
verehren!

2. Evangelisten

Es begab sich aber zu der Zeit, dass ein
Gebot von dem Kaiser Augusto ausging, dass
alle Welt geschätzt wi.irde. Und jeder-
mann ging, dass er sich schätzen liesse, ein
jeglicher in seine Stadt. Da machte sich auch
auf Joseph aus Galiläa, aus der Stadt Naza-
reth, in das jüdische Land zur Stadt David,
die da heisset Behlehem; damm dass er von
dem Hause und Geschlechte David war: auf
dass er sich schätzen liesse mit Maria, seinem
vertrauten Weibe, die warschwanger. Und
als sie daselbst waren, kam die Zeit, dass sie
gebären sollte.

3. Recitativ – alt

Nun wird mein liebster Bräutigam, nun wird
der Held aus Davids Stamm, zum Trost, zum
Heil der Erden einmal geboren werden. Nun
wird der Stern aus Jakob scheinen, sein Strahl
bricht schon hervor. Auf, Zion, und verlas-
se nundasWeinen. Dein Wohl steigt hoch
empor!

4. Aria – alt

Bereite dich, Zion, mit zärtlichen Trieben
den Schönsten, den Liebsten bald
bei dir zu sehn!
Deine Wangen
mi.issen heut viel schöner prangen, eile, den
Bräutigam sehnlichst zu lieben!

Jublen, lovsjungen! Ja, prisen de dagar vilka
förkunna vad Herren har gjort! Bort med all
oro, som tvekar och klagar, låten ert jubel bli
mäktigt och stort!

Tjänen den Högste med ljuvliga körer, loven
hans namn, som vår åkallan hörer!

Vid den tiden utfärdade kejsar Augustus en
förordning om att hela världen skulle skatt-
skrivas. Det var den första skattskrivningen,
och den hölls när Quirinius var ståthållare i
Syrien. Alla gick då för att skattskriva sig, var
och en till sin stad. Och Josef, som genom
sin härkomst hörde till Davids hus, begav sig
från Nasaret i Galileen upp till Judeen, till
Davids stad Betlehem, för att skattskriva sig
tillsammans med Maria, sin trolovade, som
väntade sitt barn. Medan de befann sig där
var tiden inne för henne att föda.

Min brudgum skall nu träda fram, min hjälte
skön av Davids stam, till tröst, till frälsning
vorden, skall nu bli född på jorden. Nu stjär-
nan skall ur Jakob skina, dess stråle lyser klar.
Upp, Sion! Torka alla tårar dina, din lycka nu
du har.

Bered dig, o Sion, med kärlekens längtan att
möta den Ljuve,
din brudgum och vän!
Låt ditt öga, dina kinder stråla, glöda.
Skynda att stilla
din hetaste trängtan.

5. Koräl

Wie soll ich dich empfangen und wie begegn' ich dir?

O aller Welt Verlangen, o meiner Seelen Zier!

O Jesu, Jesu setze

mir selbst die Fackel bei, damit, was dich ergötze, mir kund und wissend sei!

Hur skall jag kunna

hälsa och rätt anamma dig, du som kan världen frälsa, du, ljust på min stig?

O Jesu, mig förära själv facklan i min hand att dig till pris och ära jag går till livets land

6. Evangelisten

Und sie gebär ihren ersten Sohn und wickelte ihn in Windeln und legte ihn in eine Krippe, denn sie hatten sonst keinen Raum in der Herberge.

Och hon födde sin son, den förstfödde.

Hon lindade honom

och lade honom i en krubba, eftersom det inte fanns plats för dem inne i härbärgat.

7. Koräl och recitativ – bas

Er ist auf Erden kommen arm, Wer will die Liebe recht erhöhen, die unser Heiland vor uns hegt? Dass er unser sich erbarm.

Ja, wer vermag es einzusehen, wie ihn der Menschen Leid bewegt? und in dem Himmel mache reich. Des Höchsten Sohn kömmt in die Welt, weil ihm ihr Heil so wohl gefällt, und seinen lieben Engeln gleich, so will er selbst als Mensch geboren werden. Kyrieleis!

Fast han föraktad var och arm, hur kan vår lovsång rätt förslå mot hela Jesu kärlek här? Av evig kärlek brann hans barm.

Ja, vem kan ännu fullt förstå den sorg han för vår smärta bär? Att göra jorden glädjerik.

Guds son till världen stiger ner.

Så viktigt han dess frälsning ser, och mänskan himlens änglar lik, att han som mänska vill i världen födas.

Kyrieleis!

8. Aria – bas

Grosser Herr, o starker König, liebster Heiland, o wie wenig achtest du der Erden Pracht! Der die ganze Welt erhält, ihre Pracht und Zier erschaffen, muss in harten Krippen schlafen.

Himlars Majestät, du höga! Dyre Jesu, o hur föga aktar du all jordens prakt!

Du som bär din värld med makt och dess glans och prakt bereder, sover här i lindakläder.

9. Koräl

Ach mein herzliebes Jesulein, macht dir ein rein sanft Bettelein, zu ruhn in meines Herzens Schrein, dass ich nimmer vergesse dein!

Mitt hjärta, si, ho lades där i krubban ned? Märk, ho det är.

Det Jesus är, sann Gud och man. Ej större under spörjas kan.

Andra kantaten – Annandag jul

10. Sinfonia

11. Evangelisten

Und des waren Hirten in derselben Gegend
auf dem Felde bei den Hiirden,
die hiiteten des Nachts ihre Herde.
Und siehe, des Herren Engel trat zu ihnen,
und die Klarheit des Herren leuchtet um sie,
und sie furchten sich sehr.

I samma trakt låg några herdar ute och vak-
tade sin hjord om natten. Då stod Herrens
ängel framför dem och Herrens härlighet
lyste omkring dem,
och de greps av stor förfäran.

12. Koräl

Brich an, o schönes Morgenlicht, und lass
den Himmel tagen!
Du Hirtenvolk, erschrecke nicht, weil dir die
Engel sagen,
dass dieses schwache Knäbelein sol! unser
Trost und Freude sein, dazu den Satan
zwingen
und letztlich Friede bringen!

Bryt fram, du ljusets morgonflod, låt himlen
gry på jorden!
I fromma herdar, fatten mod och lyssnen till
de orden, att detta.späda barn skall bli
den som med tröst skall stå oss bi, all Satans
makt betvinga
och sist oss friden bringa.

13. Evangelisten – Ängel – Sopran

Und der Engel sprach zu ihnen: Fürchtet
euch nicht, siehe, ich verkündige euch grosse
Freude, die allem Volke widerfahren wird.
Denn euch ist heute der Heiland geboren,
welcher ist Christus, der Herr, in der Stadt
David.

Men ängeln sade till dem: ”Var inte rädda.
Jag bär bud till er om en stor glädje, en glädje
för hela folket.
I dag har en frälsare fötts åt er i Davids stad,
han är Messias, Herren.”

14. Recitativ – bas

Was Gott dem Abraham verheissen, dass lässt
er nun dem Hirtenchor erfüllt erweisen.
Ein Hirt hat alles das zuvor von Gott erfah-
ren müssen.
Und nun muss auch ein Hirt die Tat, was
er damals versprochen hat, zuerst erfüllet
wissen.

Vad Gud för Abraham kungjorde, nu inför
herdarna med sång uppfyllas borde.
En herde var det som en gång av Gud fick
löftet givet
och här få därför herdar se, att vad Gud ville
låta ske, är nu fullbordat blivet.

15. Aria – tenor

Frohe Hirten, eilt, ach eilet, eh ihr euch zu lang verweilet, eilt, das holde Kind zu sehn! Geht, die Freude heisst zu schön, sucht die Anmut zu gewinnen, geht und labet Herz und Sinnen!

16. Evangelisten

Urid das habt zum Zeichen: Ihr werdet finden das Kind in Windeln gewickelt und in einer Krippe liegen.

17. Koral

Schaut hin, dort liegt im finstern Stall, des Herrschaft gehet überall!
Da Speise vormals sucht ein Rind, da ruhet itzt der Jungfrau'n Kind.

18. Recitativ – bas

So geht denn hin ihr Hirten, geht, dass ihr das Wunder seht:
Und findet ihr des Höchsten Sohn in einer harten Krippe liegen,
so singet ihm bei seiner Wiegen aus einem süßsen Ton
und mit gesamtem Chor dies Lied zur Ruhe vor!

19. Aria – alt

Schlafe, mein Liebster, genieße der Ruh,
wache nach diesem vor aller Gedeihen! Labe die Brust,
empfinde die Lust
wo wir unser Herz erfreuen!

20. Evangelisten

Und alsobald war da bei dem Engel
die Menge der himmlischen Heerscharen, die lobten Gott und sprachen:

Glada herdar, gån att skåda vad Guds ängel
er fått båda, gån, er barnet glädja skall. Gån i glädje till ett stall;
sen vad ljuvligt ryms därinne; gån och fröjden själ och sinne.

Och detta är tecknet för er:
ni skall finna ett nyfött barn som är lindat och ligger i en krubba.

Så märken nu det tecknet rätt! I skolen finna vägen lätt:
i krubban är det barnet lagt som har all världen i sin makt.

Till undret gån, I herdar, gån, att i det skåda fån!

Och finnen I den Högstes Son
på krubbans hårda strå och taggar, så sjungen, när man honom vaggar, med ljuvlig, enig ton i detta stilla bo en vaggsång till hans ro!

Sov nu, min käre, njut vila och ro, vakna därefter, när natten sig sluter! Stilla ditt bröst med glädje och tröst, där vårt hjärta sällhet njuter.

Och plötsligt var där tillsammans med ängeln en stor himmelsk här som prisade Gud:

21. Kör

Ehre sei Gott in der Höhe und Friede auf
Erden und den Menschen ein Wohlgefallen.

22. Recitativ – bas

So recht, ihr Engel, jauchzt und singet, dass
es uns heut so schön gelinget!
Auf denn! wir stimmen mit euch ein, uns
kann es so wie euch erfreun.

23. Koral

Wir singen dir in deinem Heer aus aller
Kraft Lob, Preis und Ehr, dass du, o lang
gewünschter Gast, dich nunmehr eingestellt
hast.

”Ära i höjden åt Gud och på jorden fred åt
dem han har utvalt.”

Rätt så, I änglar! Nu I jungit om lyckan,
som i blom har sprungit. Upp då! Vi stämma
in med kraft, ty vi ha samma glädje haft.

Ära ske Gud uppå sin tron,
som oss har skänkt sin ende Son! Nu män-
skors röst och änglars kor, lovsjunge den i
höjden bor!

Tredje kantaten – Tredjedag jul

24. Kör

Herrscher des Himmels, erhöere das Lallen,
lass dir die matten Gesänge gefallen,
wenn dich dein Zion mit Psalmen erhöht!
Höre der Herzen frohlockendes Preisen,
wenn wir dir itzo die Ehrfurcht erweisen.
weil unsre Wohlfahrt befestiget steht

Himmelens Herre, vår hyllning du tage. Dig
våra fattiga toner behage,
när dig ditt Sion besjunger i tro,
Hör hur vårt hjärta dig jublande prisar och
dig i ödmjukhet heder bevisar
för att du grundlagt vår frälsning och ro.

25. Evangelisten

Und als die Engel von ihnen gen Himmel
fuhren, sprachen die Hirten untereinander:

När änglarna hade farit ifrån dem upp till
himlen, sade herdarna till varandra:

26. Kör

Lasset uns nun gehen gen Bethlehem und die
Geschichte sehen,
die da geschehen ist,
die uns der Herr kundgetan hat.

”Låt oss gå in till Betlehem och se det som
har hänt och som Herren
har låtit oss veta.”

27. Recitativ – bas

Er hat sein Volk getröst, er hat sein Israel
erlöst, die Hülff aus Zion hergesendet und
unser Leid gendnet. Seht, Hirten, dies hat er
getan; geht, dieses trifft ihr an]

Han tröstat har sitt folk. Till Israel en nådens
tolk han ned med hjälp från Sion sände och
löste från elände. Sen, herdar!
Detta har han gjort, det skett på eder ort.

28. Koräl

Dies hat er alles uns getan, sein gross Lieb zu zeigen an; des freu sich alle Christenheit und dank ihm des in Ewigkeit. Kyrieleis!

29. Duett sopran – bas

Herr, dein Mitleid, dein Erbarmen tröstet uns und macht uns frei.

Deine holde Gunst und Liebe, Deine wundersamen Triebe machen deine Vätertreu wieder neu.

30. Evangelisten

Und sie kamen eilend und funden beide, Maria und Joseph, dazu das Kind in der Krippe liegen. Da sie es aber gesehen hatten, breiteten sie das Wort aus, welches zu ihnen von diesem Kind gesaget war. Und alle, fur die es kam, wunderten sich der Rede, die ihnen die Hirten gesaget hatten.

Maria aber behielt alle diese Worte und bewegte sie in ihrem Herzen.

31. Aria – alt

Schliesse, mein Herze, dies selige Wunder fest in deinem Glauben ein!

Lasse dies Wunder, die göttlichen Werke immer zur Stärke deines schwachen Glaubens sein!

32. Recitativ – alt

Ja, ja, mein Herz soll es bewahren, was es an dieser holden Zeit zu seiner Seligkeit fur sicheren Beweis erfahren.

33. Koräl

Ich will dich mit Fleiss bewahren,
Ich. will dir leben hier, dir will ich abfahren,
mit dir will ich endlich schweben voller Freud ohne Zeit
dort im andern Leben.

I allt vad genom honom skett Gud sin kärlek oss betett.

Så fröjde sig all kristenhet och prise Gud i evighet. Kyrieleis!

Gud, din misskund, nåd och kärlek sätter bågen i vår sky,
Dina kärleksfulla händer låta över folk och länder samma fadersgodhet gry, alltid ny.

De skyndade i väg och fann Maria och Josef och det

nyfödda barnet som låg i krubban. När de hade sett det, berättade de vad som hade sagts till dem om detta barn.

Alla som hörde det häpnade över vad herdarna sade.

Maria tog allt detta till sitt hjärta och begrundade det.

Slut, o mitt hjärta,
det saliga undret fast i din förtröstan in. Låt detta under, som Gud velat verka, alltid få stärka tron,
när klen tron tränger in.

Ja, ja, mitt hjärta skall bevara vad det i denna juletid
till salig ro och frid
med säkra tecken fått erfara.

Jag vill dig i tron bevara Jag vill mig giva dig,
till dig hädanfara,
så att vad mig här blir givet jag med fröjd i din höjd
får det nya livet.

34. Evangelisten

Und die Hirten kehrten wieder um, preiseten
und lobten Gott um alles, das sie gesehen
und gehört hatten, wie denn zu ihnen
gesaget war.

35. Koräl

Seid froh dieweil, dass euer Heil ist hie ein
Gott und auch ein Mensch geboren,
der, welcher ist der Herr und Christ in Da-
vids Stadt, von vielen auserkoren.

56. Recitativ sopran

Du Falscher, suche nur den Herrn zu fällen,
nimm alle falsche List,
dem Heiland nachzustellen,
der, dessen Kraft kein Mensch emlisst, bleibt
doch in sichrer Hand.
Dein Herz, dein falsches Herz, ist schon,
nebst aller deiner List,
des Höchsten Sohn,
den du zu stürzen suchst, sehr wohl bekannt

57. Aria sopran

Nur ein Wink von seinen Händen stürzt
ohnmächtig Menschen macht. Hier wird
alle Kraft verlacht!
Spricht der Höchste nur ein Wort, seiner
Feinde Stolz zu enden,
o, so müssen sich sofort Sterblicher
Gedanken wenden.

36. Kör

Herrscher des Himmels, erhöre das Lallen,
lass dir die matten Gesänge gefallen,
wenn dich dein Zion mit Psalmen erhöht!
Höre der Herzen frohlockendes Preisen,
wenn wir dir itzo die Ehrfurcht erweisen.
weil unsre Wohlfahrt befestiget steht!

Och herdarna vände tillbaka och prisade och
lovade Gud för vad de hade fått höra och se:
allt var så som det hade sagts dem.

O, gläds min själ, att till ditt väl
är Gud i dag som mänska född till jorden.
Han Kristus är,
vår Herre kär,
i Davids stad bland alla utvald vorden.

Du falske, försök bara att få Herren på fall,
använd alla lömska knep
för att locka Frälsaren i bakhåll!
Den vars kraft ingen människa kan mäta
går dock säker.
Ditt hjärta, ditt falska hjärta, vad det har för
listiga tankar, det vet redan den Högstes Son
som du försöker störta.

En enda vink av hans händer
störtar de svaga människornas makt.
All den makten blir utskrattad!
Om den Högste säger bara ett ord
för att göra slut på sina fienders övermod,
då måste genast de
dödligas tankar rätta sig efter det.

Himmelens Herre, vår hyllning du tage.
Dig våra fattiga toner behage,
när dig ditt Sion besjunger i tro,
Hör hur vårt hjärta dig jublande prisar och
dig i ödmjukhet heder bevisar
för att du grundlagt vår frälsning och ro.